

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
Ενδεικτικές Απαντήσεις

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «Marco Tullio Cicerone ... in carcere stragnulati sunt» και « quorum auctoritatem secūti multi ... qui non fateātur».

Μονάδες 20

Όταν ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας και ο Γάιος Αντώνιος ήταν ύπατοι, ο Λεύκιος Σέργιος Κατλίνας, (ένας) άνδρας πάρα πολύ αριστοκρατικής καταγωγής, αλλά πάρα πολύ διεφθαρμένου χαρακτήρα, συνωμότησε ενάντια στην πολιτεία. Τον είχαν ακολουθήσει μερικοί ένδοξοι, αλλά φαύλοι άνδρες. Ο Κατλίνας διώχτηκε από την πόλη από τον Κικέρωνα. Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή.

.....
Υπό την επιρροή αυτών ενεργώντας πολλοί, όχι μόνο φαύλοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν ότι αυτό έγινε σκληρά και τυραννικά. Τώρα καταλαβαίνω ότι αν αυτός φθάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δεν θα είναι τόσο ανόητος, που (ώστε) να μην βλέπει ότι έγινε η συνωμοσία, κανείς (δεν θα είναι) τόσο αχρείος, που (ώστε) να μην το ομολογήσει.

B1. Για καθεμιά από τις προτάσεις της Στήλης Α να σημειώσετε το γράμμα της Στήλης Β που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

Μονάδες 10

1. β
2. α
3. β
4. γ
5. γ

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω κείμενα από μία ετυμολογικά συγγενική λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νεοελληνικής γλώσσας:

Μονάδες 10

1. ρεαλιστής rem
2. σοσιαλισμός Socii

3. στραγγαλίζω **strangulati**
4. φίρμα **confirmaverunt**
5. ρήγας **regie**

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις/συνεκφορές:

1. **nobilissimi generis**: την αιτιατική πτώση στον άλλον αριθμό **nobilissima genera**
2. **clari**: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση **clariores/clarissimi**
3. **quidam**: τη γενική πτώση στο ίδιο γένος στον άλλον αριθμό **cuiusdam**
4. **virī**: την αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό **viros**
5. **urbe**: τη γενική πτώση στον άλλον αριθμό **urbium**
6. **carcere**: την κλιτική πτώση στον ίδιο αριθμό **carcer**
7. **spem**: την αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό **spe**
8. **sententiis**: την αιτιατική πτώση στον άλλον αριθμό **sententiam**
9. **multi**: τους τρεις βαθμούς του **επιρρήματος plus/multum/plurimum**
10. **id**: τη γενική πτώση στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό **earum**
11. **coniurationem**: την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό **coniuratio**

Μονάδες 15

Γ2.α. «**Nunc intellego ... qui non fateātur**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε και να γράψετε τα τρία (3) ρήματα που βρίσκονται σε υποτακτική έγκλιση (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τα απαρέμφατα ενεστώτα των ρημάτων αυτών στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

1. **pervenerit: pervenire**
2. **videat: videre**
3. **fateatur: fateri**

Μονάδες 6

Γ2.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

1. **coniurāvit** : το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή **coniurem**
2. **consecūti erant** : το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα **consequuntur**
3. **expulsus est** : το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην άλλη φωνή **expellebas**
4. **deprehensi sunt** : τη γενική του γερουνδίου **depre(he)ndendi**
5. **aluēunt** : το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή **aluissemus**
6. **nascentem** : τη μετοχή του μέλλοντα στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση **nascituram**

7. *dicerent* : το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή **dic**
8. *intellego* : την αφαιρετική στο σουπίνο **intellectu**
9. *fore* : το απαρέμφατο του ενεστώτα **esse**

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

1. *ingenii*: είναι **γενική της ιδιότητας** στο *viri*
2. *ex urbe*: είναι **εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης** στο *expulsus est*
3. *eius*: είναι **γενική κτητική** στο *Socii*
4. *non credendo*: είναι **απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου που δηλώνει τον τρόπο** στο ρήμα *confirmaverunt*
5. *factum esse*: είναι **ειδικό απαρέμφατο πлагίου λόγου κρίσης ως αντικείμενο** στο *dicerent*

Μονάδες 10

Δ1β. «*qui non fateatur*»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 3).

- Δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση.
- Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *intellego* με όρο αναφοράς το *neminem*.
- Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (*fateatur*), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (*intellego*) που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) και, επομένως, αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. «*Ab Antōnio, altero consule, Catilīna ipse [...] proelio victus, interfectus est*»:

Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 7

Antonius, alter consul, Catilinam ipsum [...] proelio victum, interfecit

Δ2β. «Marco Tullio Cicerōne et Gaiō Antōnio consulibus»: Να χαρακτηρίσετε συντακτικά την έκφραση (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο *cum* (μονάδες 7).

Ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη που δηλώνει χρόνο στο *coniuravit*· αποτελείται ειδικότερα από τα υποκείμενα της εκφράσεως *Marco Tullio Cicerone et Gaiō Antonio* και από τον κατηγορηματικό προσδιορισμό σε αυτά *consulibus*, που είναι επίθετο που δηλώνει αξίωμα.

cum Marcus Tullius Cicero et Gaius Antonius consules essent. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού εκφράζοντας το σύγχρονο στο παρελθόν μετά από εξάρτηση ιστορικού χρόνου (*coniuravit*, ιστορικός παρακείμενος)

Μονάδες 8

Μονάδες 15

Τις απαντήσεις επιμελήθηκε ο καθηγητής:
Σκαρλάτος Κωνσταντίνος

Pro